

O mestskom životnom prostredí

Po revolúcii v roku 1989 mestá na Slovensku rýchlo vyrástli so svojich hraníc a výstavba prevažne monofunkčných priemyselných a obchodných komplexov a najmä cestnej siete sa rozbehla do okolitej krajiny. Po dvadsiatich rokoch čoraz viac pociťujeme následky stále väčšieho využívania prírodných zdrojov, narušenie rovnováhy medzi

Hlavný odborný garant konferencie RNDr. Jozef Klinda z MŽP SR vystúpil s úvodnou prednáškou *Plánovanie starostlivosti o životné prostredie – environmentálne plánovanie ako súčasť environmentálnej politiky*. Vo svojom príspevku predstavil problematiku priestorového, územného a osobitne environmentálneho plánovania a jeho praktického a pragmatického využívania na úrovni mestských samospráv.

V sekcii *vedy, legislatívy a stratégie životného prostredia* odznela prednáška prof. Ing. arch. Maroša Finku, PhD., riaditeľa SPECTRA, Centra of Excellence EU Slovenskej technickej univerzity v Bratislave, na tému *Životné prostredie miest ako objekt priestorového plánovania – integrácia nástrojov ochrany a tvorby životného prostredia v rámci priestorového plánovania* a príspevky z domáceho Centra pre starostlivosť o mestské životné prostredie SAŽP – *Environmentálna infraštruktúra a plány jej rozvoja a Environmentálny plán mesta a jeho štruktúra*.

Do sekcie *nové prístupy k riešeniu environmentálnych problémov* boli zaradené prednášky, ktoré sa zaoberali najnovšími prístupmi a technológiami využívanými pri zlepšovaní a tvorbe kvalitného životného prostredia. Jednou z nich bola inšpirujúca prezentácia Ing. Tomáša Justa z Agentúry ochrany prírody a krajiny Českej republiky o prírode blízkych protipovodňových úpravách vodných tokov na území miest. Téma pragmatického využitia a hospodárenia s dažďovými vodami sa venoval Ing. Martin Kováč zo Združenia miest a obcí Slovenska vo svojom príspevku o znižovaní povodňových rizík, integrovanom manažmente ochrany pôd a vodných zdrojov.

O tom, že mestá majú vypracované kvalitné projekty pre ozdravenie svojho životného prostredia, presvedčila účastníkov Ing. arch. Viera Šotníková z Útvoru hlavného architekta mesta Martin, ktoré v rámci zahraničnej iniciatívy Snowball pripravilo projekt na dopravne aj environmentálne vhodné prebudovanie štvorprúdovej mestskej triedy. Na príklade medzinárodného výskumného a rozvojového projektu Ecocity Ing. arch. Jaroslav Coplák, PhD. z STU v Bratislave zdôraznil význam presadzovania myšlienok udržateľného rozvoja a prestavby miest na environmentálnych princípoch.

Doc. Ing. Dagmar Samešová, PhD. zo Zvolenskej Technickej univerzity priniesla zaujímavé podnety v mikroregionálnom prístupe k nakladaniu s odpadom. Príkladom znižovania environmentálnej záťaže dopravy v mestách bola venovaná prednáška doc. Ing. Daniely Ďurčanskej, CSc. a doc. Ing. Martina Deckého zo Žilinskej univerzity.

S možnosťami ako bojovať proti hluku prostredníctvom GIS v mestách oboznámili

účastníkov konferencie hostia z Poľska Ewa Janoszek a Janusz Miedzybrodzki, pracovníci oddelenia ochrany životného prostredia Mestského úradu Bielsko-Biala.

Sekcia *ekonomické nástroje financovania environmentálnej infraštruktúry* bola príležitosťou získať presné a komplexné informácie od riaditeľa sekcie environmentálnych programov a projektov MŽP SR RNDr. Roderika Klindu o možnostiach, aké má mesto pri financovaní výstavby častí environmentálnej infraštruktúry.

Riaditeľka Centra environmentálneho manažérstva SAŽP Ing. Emília Boďová zdôraznila význam certifikácie miest, ktorej cieľom podľa EMAS je zapojiť mesto do procesu certifikácie a realizovať environmentálny manažment pri riadiacej činnosti.

V rámci sekcie *zameranej na praktické skúsenosti a poznatky riešenia environmentálnych problémov miest* sa prednosta Obvodného úradu z Považskej Bystrice Ing. Pavol Petřík podelil s dobrými skúsenosťami v oblasti environmentálneho povedomia občanov, ekologickej a environmentálnej výchovy, vzdelávania detí, mládeže i dospelých prostredníctvom monotematických konferencií a invenčných, kreatívnych aktivít. Ako príklad uviedol ekologický jarmok detí a mládeže v Považskej Bystrici, ktorého prvý ročník bol veľmi úspešný.

V závere konferencie odzneli jednoznačné odporúčania štandardizovať pojem environmentálne plánovanie s nadväznosťou vytvoriť predpoklady pre jeho právne vymedzenie a ukotvenie v sústave strategických plánovacích dokumentov miest a tiež potreba riešiť problémy životného prostredia miest komplexne, nie rezortne.

Konferencia bola dobrou príležitosťou pre prezentáciu vedeckých výsledkov špecialistov a odborných prístupov k riešeniu závažných problémov životného prostredia miest. Ukázala, že mestské samosprávy by boli schopné veľa otázok optimálne riešiť a ovplyvňovať efektívnymi, adresnými rozhodnutiami, ale nemajú účinný legislatívny nástroj.

Nezastupiteľnou úlohou ďalšej žilinskej konferencie o mestách bude posilňovať vedomie členov samospráv a vzdelávanie verejnosti o iniciatívach a nástrojoch riešenia otázok týkajúcich sa zmien životného prostredia v mestách.

Príspevky z konferencie sú dostupné v zborníku na DVD. Ďalšie informácie nájdete na webovej stránke www.sazp.sk.

Ing. Marta Slámková, riaditeľka CMŽP – SAŽP
doc. Ing. Stanislav Štofko, CSc., generálny riaditeľ SAŽP
foto: archív SAŽP a Jozef Klinda

Konferenciu otvoril generálny riaditeľ SAŽP doc. Ing. Stanislav Štofko, CSc. (2. zľava), za organizátorov sa prihovorili RNDr. J. Klinda, MŽP SR, riaditeľka CMŽP – SAŽP Ing. M. Slámková, riaditeľka CEM – SAŽP Ing. E. Boďová a riaditeľ odboru programov MŽP SR RNDr. R. Klinda

mestským a prírodným prostredím a narastanie ohrození. Samosprávy miest sú vyzyvané prostredníctvom rôznych iniciatív Európskej komisie, aby prevzali zodpovednosť a iniciatívu na zabezpečenie trvalo udržateľného rozvoja miest. Napriek tomu, že otázky životného prostredia obsahuje každá koncepcná plánovacia dokumentácia, politika či stratégia sú riešené zväčša okrajovo, bez potrebnej hĺbky. Sektorové plány a politiky riešia problematiku väčšinou jednostranne bez zohľadnenia všetkých súvislostí.

Centrum starostlivosti o mestské životné prostredie Slovenskej agentúry životného prostredia (SAŽP – CMŽP) so sídlom v Žiline sa už niekoľko rokov intenzívne zaoberá problematikou životného prostredia mestských sídiel. Z aktuálnej potreby navrhnuť riešenia environmentálnych problémov miest vznikla myšlienka vytvoriť odborné fórum, ktoré by bolo schopné obsiahnuť komplexnosť problematiky a zároveň oboznámiť členov štátnej, verejnej správy a širšiu verejnosť s účinnými postupmi v jednotlivých oblastiach životného prostredia miest.

Ústrednou témou prvého ročníka konferencie, ktorý sa konal v Žiline pred rokom, bola Tematická stratégia pre životné prostredie v mestách, ktorá je jednou zo siedmich tematických stratégií 6. environmentálneho akčného programu Európskej komisie. Cieľom konferencie bolo informovať a priblížiť implementačné aktivity európskej environmentálnej politiky rozvoja miest, poskytnúť základný prehľad a informácie o problémoch, s ktorými mestá v súčasnej dobe v oblasti životného prostredia zápasia; a tiež oboznámiť s možnosťami financovania environmentálnych projektov miest a mestských samospráv.

Po úspešnom úvodnom ročníku sa rokovanie druhého ročníka konferencie *Životné prostredie miest* venovanej *inovatívnym trendom* rozšírilo na základe podnetov zúčastnených odborníkov na štyri pracovné sekcie v priebehu 24. a 25. septembra 2009. Konferenciu otvoril hlavný organizačný garant generálny riaditeľ SAŽP doc. Ing. Stanislav Štofko, CSc., ktorý privítal účastníkov nielen zo Slovenska, ale aj z Česka a Poľska.

Súčasťou programu konferencie bola aj krátka exkurzia do histórie výstavby mesta Žilina